

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

29 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău din 29 iunie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2019, declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, de avocatul Valentin Balan în numele inculpatului

Bușila Ion XXXXXX.

<i>instanța de fond:</i>	<i>Termenul de examinare,</i> <i>06.07.2016 - 29.06.2018,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>13.02.2019 – 12.03.2019,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>19.04.2019 - 29.05.2019.</i>

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal,

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 29 iunie 2018, Bușila Ion a fost condamnat în baza art. 151 alin. (1) Cod penal la 5 ani închisoare.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat, pe o perioadă de probațiune de 1 an.

Acțiunea civilă înaintată de Sitdîcov M. a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Instanța de fond a constatat că la 17 aprilie 2016, aproximativ ora 04.10, inculpatul Bușila I., aflându-se pe XXXXXX XX, XXXXXX, în cadrul unui conflict cu Sitdîcov M., intenționat i-a aplicat o lovitură cu piciorul peste piciorul stâng al acestuia cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1540/D din 24.06.2016, vătămare gravă a integrității corporale, care este periculoasă pentru viață.

Instanța a reținut că inculpatul nu a recunoscut vina și a declarat că, fiind la serviciu, în calitate de paznic, pe la orele 04.00 a văzut cum partea vătămată a ieșit din bar cu o halbă în mână. I-a strigat să se oprească, apoi a alergat în urma lui, l-a atins, din viteză și amândoi au căzut la pământ, s-au rostogolit, iar halba pe care o

avea în mână partea vătămată s-a spart. De sub haina părții vătămate au căzut două scurte. Presupunând că acesta le-a furat de la cineva din bar, a chemat poliția. Nu i-a aplicat lovituri părții vătămate intenționat, iar acesta a căzut jos când a încercat să-l oprească. Nu a lovit intenționat partea vătămată.

Totodată, vinovăția inculpatului se confirmă prin probele administrate, inclusiv înștiințarea 903, înregistrată în Registrul de evidență al IP Buiucani la 17.04.2016 cu nr. 5461, raportul de expertiză medico-legală nr. 1540/D din 24.06.2016, prin care vătămarile depistate la Sitdîcov M. se califică ca vătămări grave ale integrității corporale.

Afirmațiile inculpatului că nu a lovit partea vătămată, ci doar l-a atins ca să-l rețină, iar acesta a căzut jos, vătămarile corporale nefiind cauzate de el, sunt declarative, reprezentând o tentativă de a se eschiva de la răspunderea penală.

Or, în cadrul cercetării judecătorești a fost constatat că partea vătămată s-a aflat în incinta barului în compania mai multor persoane și nimeni nu a prezentat informația că vătămarile corporale i-au fost cauzate până la întâlnirea cu inculpatul. Prin raportul de expertiză medico-legală s-a constatat imposibilitatea provocării vătămarilor corporale în urma căderii părții vătămate din poziție verticală. Inculpatul a recunoscut că între el și partea vătămată a avut loc un conflict, iar martorul Ilușca D. a comunicat că partea vătămată se plângea că îl doare piciorul anume după conflictul avut cu inculpatul.

Astfel, împrejurările stabilite infirmă pe deplin versiunea înaintată de inculpat.

Prin urmare, acțiunile inculpatului urmează a fi încadrate pe art. 151 alin. (1) Cod penal, ca vătămarea intenționată gravă a integrității corporale, care este periculoasă pentru viață.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 90 Cod penal, care prescrie că, dacă la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului.

Astfel, concluzionând că inculpatul nu prezintă pericol pentru societate, are o vârstă tânără și este caracterizat pozitiv, că lipsesc circumstanțe agravante și că nu are antecedente penale, reeducarea și corectarea lui este posibilă fără izolare de societate, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

3. Procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Buiucani, Victor Furtuna, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 151 alin. (1) Cod penal la 5 ani închisoare, cu executare.

Apelantul a indicat că sentința instanței de fond este neîntemeiată în latura pedepsei.

3.1. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, a declarat apel suplimentar, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 151 alin. (1) Cod penal la 5 ani închisoare, cu executare.

Apelanta a invocat că, potrivit art. 77 Cod penal, se consideră circumstanță agravantă săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru o infracțiune similară sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză.

Astfel, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28.02.2018, inculpatul a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal, procesul penal fiind încetat în legătură cu intervenirea termenului de prescripție.

Instanța de fond nu s-a expus asupra circumstanțelor agravante invocate de procuror, potrivit căror inculpatul este o persoană violentă, care, deja de două ori, a săvârșit acțiuni contra sănătății persoanei, cu aplicarea violenței, împrejurări care exclud cele două circumstanțe atenuante – caracteristica pozitivă și lipsa circumstanțelor agravante.

Totodată, infracțiunea incriminată inculpatului este una gravă, care se pedepsește cu închisoare de la 5 la 10 ani, aplicarea art. 90 Cod penal favorizându-l să săvârșască pe viitor acțiuni similare, iar de către alte persoane va fi apreciată ca o atitudine tolerantă din partea statului a comportamentului prejudiciabil și va diminua încrederea societății în eficacitatea și echitatea sistemului judiciar.

3.2. A declarat apel și avocatul Valentin Balan, solicitând repunerea în termen a apelului, casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

Apelantul a indicat că a aflat despre sentința pronunțată la 13.02.2019, când a fost informat despre expedierea dosarului în instanța de apel, pentru examinarea cererii de apel depusă de acuzare.

Deoarece, inculpatul și apărătorul nu au fost informați despre data pronunțării sentinței și nu a făcut cunoștință nici cu dispozitivul și nici cu partea motivată a sentinței, apelul suplimentar cu indicarea motivelor de fapt și de drept, urmează a fi depus după recepționarea sentinței.

Or, sentința instanței de fond este neîntemeiată și pasibilă anulării.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2019, apelurile procurorilor au fost respinse ca nefondate.

Apelul inițial și apelul suplimentar al avocatului au fost respinse, ca fiind depuse peste termen.

Instanța de apel a statuat că probele administrate demonstrează cu certitudine că inculpatul a comis infracțiunea imputată, iar acțiunile lui au fost corect încadrate în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, ca vătămarea intenționată gravă a integrității corporale, care este periculoasă pentru viață.

La stabilirea pedepsei, instanța de fond just a ținut cont de caracterul prejudiciabil al infracțiunii, de personalitatea inculpatului, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării lui, de persoana acestuia care, deși prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28.02.2018 a fost recunoscut vinovat în temeiul art. 152 alin. (1) Cod penal, a fost liberat de pedeapsă din motivul expirării termenului de prescripție or, potrivit art. 111 alin. (3) Cod penal, stingerea antecedentelor penale anulează toate incapacitățile și decăderile din drepturi legate de antecedentele penale.

Astfel, la momentul săvârșirii infracțiunii inculpatul nu avea antecedente penale, fapta reținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28.02.2018, prevăzută

la art. 152 alin. (1) Cod penal, a fost săvârșită de inculpat pe 27.05.2012, termenul de prescripție expirând la 27.05.2017.

În calitate de circumstanțe atenuante se reține caracteristica pozitivă, recunoașterea vinei în instanța de apel și căința sinceră de cele săvârșite, precum și circumstanța atenuantă prevăzută la art. 76 alin. (1) lit. j) Cod penal, săvârșirea infracțiunii în legătură cu reținerea unei persoane care a încălcat legea, fiind constatat că partea vătămată a sustras o scurtă și o halbă pentru bere, pentru ce a fost sancționat în baza art. 105 Cod contravențional.

Totodată, nu au fost întrunite condițiile pentru aplicarea prevederilor art. 37 Cod penal or, nu a fost stabilit că inculpatul nu a avut altă posibilitate pentru a reține partea vătămată fără a aplica violență, împrejurări care nu pot fi raportate la prescripțiile art. 390 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală, privind adoptarea unei sentințe de achitare, posibilă în cazul constatării circumstanțelor care înlătură caracterul penal al faptei (art. 36-40¹ Cod penal).

Pe lângă aceasta, este nefondată poziția acuzării referitor la prezența circumstanței agravante - săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară or, asemenea agravantă nu a fost indicată în rechizitoriu iar, recunoașterea existenței acesteia ar duce la ieșirea în afara învinuirii înaintate.

Prin urmare, fiind constatată prezența unui cumul de circumstanțe atenuante și lipsa celor agravante, luând în calcul comportamentul părții vătămate, care a sustras din bar o halbă și o scurtă a unui vizitator al barului, precum și comportamentul inculpatului, care a reținut partea vătămată pentru faptele comise, prima instanță corect a considerat că corectarea și reeducarea lui este posibilă fără izolarea de societate, fiind justificată pedeapsa aplicată acestuia de 5 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii, conform prevederilor art. 90 Cod penal, pentru o perioadă de probațiune de 1 an, pedeapsa fiind proporțională faptelor săvârșite.

Or, pedeapsă stabilită este legală și întemeiată, proporțională faptelor comise, cât și circumstanțelor reale și personale, corect constatate de către instanța de fond, sentința fiind legală și întemeiată, iar apelurile acuzării sunt nefondate și pasibile de a fi respinse.

În același timp, apelurile avocatului urmează a fi respinse ca depuse tardiv, fiind constatat că inculpatul și avocatul au fost prezenți la examinarea cauzei, inclusiv în ședința de judecată din 30.05.2018, în cadrul căreia s-a anunțat întrerupere pentru data de 29.06.2018 pentru deliberarea sentinței, iar, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 29.06.2018, aceștia nu s-au prezentat nemotivat, astfel că termenul de atac al sentinței curge din momentul pronunțării ei integrale, adică din 29.06.2018 or, neprezentarea avocatului la pronunțarea sentinței nu servește drept temei de repunere în termen a apelului, prezența la pronunțarea sentinței fiind, după cum statuează legislația și practica judiciară, inclusiv a Curții Supreme de Justiție, un drept, și nu o obligațiune a părții pe dosar.

Astfel, apelul apărării, înaintat la 14.02.2019, a fost declarat cu omiterea termenului de depunere a apelului, care a expirat la 16.07.2018, iar, conform art. 402

alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Deci, avocatul neîntemeiat a omis termenul legal de 15 zile pentru declararea apelului, nefiind stabilite careva temeiuri de repunere în termen a apelului, precum și nu au fost indicate careva argumente sau probe care ar demonstra că el a omis termenul din motive întemeiate.

Prin urmare, se atestă că apărarea a avut toate posibilitățile de a înainta apel în termenii legali, însă l-a omis fără careva motive întemeiate, iar apelul declarat de avocat nu poate fi repus în termen, întrucât nu au fost elucidate motivele întemeiate exhaustiv prevăzute de legiuitor la art. 403 Cod de procedură penală, și anume circumstanțele de ordin obiectiv, a căror producere nu depinde de voința titularului dreptului de apel (calamitate naturală, accident, boală, etc.).

Termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta fiind absolut și având un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar art. 230 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, prevede că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Mai mult, prin admiterea unui apel tardiv și poziționarea uneia dintre părțile procesului penal pe o treaptă mai avantajoasă decât cealaltă parte, se încalcă vădit principiul egalității armelor, care *inter alia* prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții care să nu-i plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu partea adversă. Aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalității armelor și a securității raporturilor juridice, în general, în măsura în care fiecare dintre părți nu se vor bucura de aceleași mijloace pentru a prezenta argumentele sale în fața unei instanțe (*Varnima Corporation International S.A. contra Greciei*, nr. 48906/06, §27, 28 mai 2009; *Ben Naceur contra Franței*, nr. 63879/00, §32, 3 octombrie 2006; *Wynen contra Belgiei*, nr. 32576/96, §32 CEDO 2002-VIII).

Astfel, ținând cont de normele de procedură penală și statuările din jurisprudența constantă a CtEDO, se atestă că termenul de declarare a apelului a fost omis de către avocat în circumstanțe care sunt imputabile acestuia și nicidecum instanței de judecată.

5. Procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii în latura pedepsei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurenta a invocat că instanța de apel nu a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75, 76 Cod penal, nefiind efectuată procedura de individualizare și stabilire a duratei și cuantumului pedepsei, la aplicarea art. 90 Cod penal, fiind ignorate prevederile art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală.

Conform art. 77 Cod penal, se consideră circumstanță agravantă săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză.

Potrivit deciziei Curții de Apel Chișinău din 28.02.2018, inculpatul a fost recunoscut vinovat în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, cu liberarea de pedeapsă din motivul expirării termenului de prescripție prevăzut la art. 60 Cod penal, decizia instanței de apel fiind menținută prin decizia instanței de recurs.

Deci, instanța de apel a omis să se expună asupra circumstanțelor agravante, invocate de acuzare, potrivit căror, inculpatul este o persoană violentă care, deja de două ori, a comis acțiuni contra sănătății persoanei, cu aplicarea violenței, argumente ce exclud circumstanțele atenuante reținute – caracteristica pozitivă și lipsa circumstanțelor agravante.

Prin urmare, nu au fost constatate circumstanțe din care ar rezulta că nu este rațional ca inculpatului să-i fie aplicată pedeapsa cu închisoare, scopul educativ și preventiv al pedepsei fiind posibil de atins doar cu izolare de societate a acestuia.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

5.1. A declarat recurs ordinar și avocatul Valentin Balan, în care solicită casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie achitat.

Recurentul a indicat că instanța de apel a ignorat argumentele obiective care au dus la expirarea termenului de declarare a apelului or, în ultima ședință de judecată în care a participat, nu s-a anunțat data pronunțării sentinței și că vor fi informați suplimentar despre data și ora pronunțării, împrejurări ce se confirmă prin înregistrarea audio a ședinței de judecată și care demonstrează că sentința a fost pronunțată în lipsa apărării și fără a fi informați, data pronunțării sentinței nefiind afișată nici pe site-ul instanței de judecată.

Totodată, nu au fost prezentate probe ce ar dovedi intenția directă sau indirectă a inculpatului de a-i cauza părții vătămate fractura spiralată în 1/3 proximală a femurului stâng cu deplasarea a fragmentelor, care se califică ca vătămare gravă, fiind imposibilă calificarea acțiunilor acestuia în baza art. 151 alin. (1) Cod penal.

Or, acțiunile inculpatului urmau a fi încadrate în baza art. 157 Cod penal, ca vătămarea gravă ori medie a integrității corporale sau a sănătății cauzată din imprudență.

Mai mult, a fost stabilit că acțiunile acestuia au fost îndreptate spre reținerea părții vătămate, care a sustras bunuri.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare nominalizate pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod

de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens.

Sub acest aspect, se reține că recursul avocatului nu este fondat pe nici unul din temeiurile prevăzute de art. 427 alin.(1) Cod de procedură penală, iar recursul procurorului este fondat în drept inclusiv pe temeiurile din pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, că instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii.

Însă, în pofida prevederilor enunțate, în recursul avocatului nu este invocat niciun temei din cele prescrise în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, iar în recursul procurorului nu este specificat, în raport cu relevanțele conținute în partea descriptivă a hotărârilor contestate, asupra căror motive concrete invocate în apelul acuzării nu s-ar fi pronunțat instanța de apel, și care ar fi esența circumstanțelor că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, fiind omisă în totalitate și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în aspectele vizate (*pct. 5., 5.1. din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă că recursurile ordinare nu întrunesc condițiile de conținut, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursurile ordinare ale avocatului și procurorului cu circumstanțe în fapt și în drept, care le-ar justifica și să se expună, apoi, asupra unor temeiuri neargumentate legal de recurenți.

Or, conform prevederilor art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar al avocatului (*pct. 5.1. din decizie*), se reține că potrivit circumstanțelor reproduse în pct. 4. din prezenta decizie, instanța de apel legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind tardivitatea apelului declarat de avocat, în strictă conformitate cu dispozițiile legii.

Astfel, potrivit art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale. În corespundere cu art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. În conformitate cu art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. În corespundere cu art. 338 alin. (1)-(4) Cod de procedură penală, judecătorul care judecă cauza unipersonal stabilește după încheierea susținerilor orale locul, data și

ora pronunțării hotărârii motivate. Hotărârea motivată se pronunță public, în termen de până la 30 de zile. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată.

Deci, termenul de exercitare a căii de atac începe a curge de la data pronunțării hotărârii (*Recomandarea Curții Supreme de Justiție, nr. 37, cu privire la pronunțarea hotărârilor judecătorești în procesul penal*).

În această consecutivitate se atestă că, potrivit procesului-verbal din 29 iunie 2018 și 18 iulie 2018, dispozitivul sentinței și sentința integrală a fost pronunțată în lipsa avocatului Valentin Balan, însă acesta a fost prezent în ședința de judecată din 30 mai 2018, în cadrul căreia a fost fixată data deliberării și pronunțării sentinței. Totodată, potrivit scrisorii nr. 1-383/17, participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li s-a expediat câte o copie de pe hotărârea motivată (*vol. I, f.d. 162, 163, 171*).

Astfel, termenul de declarare a apelului a expirat la sfârșitul zilei de 16 iulie 2018.

În același timp, apelul avocatului a fost înregistrat la Judecătoria Chișinău pe 14 februarie 2019, adică peste termenul prevăzut de lege și instanța de apel întemeiat l-a respins ca fiind declarat peste termen (*vol. I, f.d. 190, pct. 3.2., 4. din decizie*).

Se observă că instanța de apel în mod argumentat și just a constatat că întârzierea menționată nu a fost determinată de motive întemeiate, iar afirmația recurentului că întârzierea depunerii apelului se datorează faptului că nu a fost prezent la pronunțarea sentinței nu justifică repunerea în termen a apelului declarat (*pct. 4. din decizie*).

Totodată, soluția de respingere a apelului ca depus peste termen nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel exercitat în mod legal.

Este de menționat că art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, termenul de apel este un termen legal și imperativ, astfel încât nerespectarea lui atrage decăderea din exercițiul dreptului de a declara apel și nulitatea oricărei cereri de apel înaintate după expirarea acestui termen (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, pct. 6.*).

Pe lângă aceasta, potrivit art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală, nu poate fi atacată cu recurs sentința în privința căreia partea civilă nu a folosit calea apelului.

Rezultă că recursul ordinar al avocatului nu are niciun suport legal în aspectul celorlalte motive de fapt și de drept invocate, deoarece apelul tardiv echivalează cu nefolosirea acestei căi de atac (*pct. 3.2., 4., 5.1. din decizie*).

În al treilea rând, conform art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar al procurorului (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în *pct. 2., 4.* din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel, la stabilirea pedepsei inculpatului, just și argumentat au ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, conform căror la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală. Pedepsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra

Totodată, potrivit art. 90 alin. (1) Cod penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate inculpatului, iar instanțele de fond și de apel just au reținut asemenea împrejurări, acestea fiind vârsta tânără a inculpatului, care a recunoscut vina în instanța de apel, este caracterizat pozitiv nu are antecedente penale, că lipsesc circumstanțe agravante, or, potrivit rechizitoriului: „*Circumstanțe ce agravează vinovăția inculpatului conform art. 77 Cod penal nu au fost depistate*”, comportamentul părții vătămate care a sustras o halbă de bere și o scurtă pentru ce a fost sancționat în baza art. 105 Cod contravențional, inculpatul intervenind pentru a-l reține, întemeiat concluzionând că corectarea și reeducarea ultimului este posibilă fără izolare de societate, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate.

Deci, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale, corespunde principiului proporționalității și scopului de restabilire a echității sociale, corectare a acestuia, precum și prevenirii de săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane (*pct. 2., 4. din decizie*).

Pe lângă aceasta, se observă că recursul procurorului, potrivit argumentelor invocate și reproduse în *pct. 5.* din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele și probele cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatului.

Însă, pornind de la relevanțele art. 6 *pct. 11¹*), 27, 414 alin. (1) și (2), a Codului de procedură penală, eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor, iar judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând

apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în latura pedepsei, în alt sens decât cel pe care îl propune procurorul este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursul vizat au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. – 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurenți, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că inculpatului i s-au aplicat pedepse individualizate conform prevederilor legale, și că recursurile ordinare sunt vădit neîntemeiate.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce sunt vădit neîntemeiate, recursurile de pe rol urmează a fi declarate inadmisibile.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, și de avocatul Valentin Balan, împotriva sentinței Judecătoriai Chișinău din 29 iunie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2019, în privința inculpatului Bușila Ion XXXXX, pe motiv că sunt vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 28 iunie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun